

frustrerandi uppliving á tann hátt, at tú veit um alt, sum her er at finna, men dagarnir eru bert alt ov fáir.

Í Melk, á tí staðnum har nú tað ótrúliga benediktínarkleystrið Stíft Melk liggur, ía um tað mundið, tá okkara tíðarrokning byrjar, ein sterkur rómverskur skansi, Namare kalladur, og sunnari árbakki av Donau var tann fasti verjugarður, sum rómverjar hildu seg til. Ígjøgnum dalin her fóru hetjurnar úr Nibelungenlied á veg til og úr Hünalands, heila veg komu fólkafæringarnar, tær heilagu krossferðirnar, og her ferðaðust handilsfólk. Uppi á fjallaroðini báðumegin ánnu sært tú tær veldugu borgtoftirnar, harimillum teirru kendastu í Eysturriki og millum tær djarvast bygdu í Europa, Burg Aggstein, sum vit eisini vitjaðu.

Stíft Melk

Frá gistingarhúsi okkara vóru tað um 10 km at koyra til Melk, eftir einum smølum, sera krókutum vegi, alla tíðina í tættari skóg, onkuntíð fekst tú to eyga á Donau, sum vit jú eisini koyrdu framvið.

Melk er ein litil býur, við einari langari søgu. Her høvdu rómverjar skansan Namare. Í Nibelungenlied lesa vit um brúðarferðina hjá Kriemhild (Guðrun) til Hünalands. Tá var steðgur gjørdur á ferðini í Melk, sum tá æt Medeliche, og har var veitsluhald. Nú setur kleystrið sín stóra dām á býin. Tað liggur á einari høvd, sera sjónskt, tætt oman ímóti Donau. Og her lá longu áðrenn ár 900 eitt kleystur. Tann fyrsta fúrsta- og keisaraættin í Eysturriki, Babenbergarnir, ið høvdu valdið í útið 300 ár, til ættin dyðin út um ár 1270, hevði leingi sæti í Melk, og vóru sera gávumildir móti kleystrinum, sum fekk nógva jørð frá teimum.

Kleystrið er benediktínarkleystur. Tað var tann heilagi Benedikt frá Nursia, sum livdi frá ár 480 til 542, sum stovnaði henda ordan, hvørs motto er: bið og arbeið. Sjálvur búsettist hann á fjallonum Monte Cassino, í Italia, har hann læt byggja eitt kleystur, og har hann liggur grivin. Tann søguliga áhugaði vil óiva minnst, at um Monte Cassino fóru harðir bardagar fram undir seinna heimsbardaga, millum týskar og teir Sameindur. Kleystrið var lagt í sor, men er síðan uppaftur bygt.

Tað kleystrið, sum nú liggur her, var bygt í árunum 1702 til 1738, og tað var ein kendur byggimeistari, frá barokkini, Jacob Prandtauer, sum gjørdi uppskot til og stóð fyri byggingini av hesum velduga kleystri, eitt av teimum finastu barokko listaverkunum í Europa. Aftaná eina rundferð gjøgnum hetta listaverk, stendur tó undrandi við tankan um ta list, sum mannaheili hevur kunnað verið inspireraður til, og sum hendur hava kunnað formað. Kleystrið er líka livandi í dag, sum tað nakrantíð hevur verið. Mottoið: bið og arbeið, verður framvegis fylgt. 27 prestar eru knýttir at kleystrinum. Tað andaliga arbeiðið og sálarumsorganin verða tikin sera álvarsamt, og tann nógva jørðin krevur, at prestarnir eisini eru dugnaligir búnaðarmenn.

Vit vóru eina rundferð við »guide«, her ein ung kvinna. Kleysturbygningurin er 320 m langur. Tað eru tvær parallellar lonir, og ímillum hesar lonirnar stendur kirkjan, sum bæði uttan og innan er eitt undur-

Í Dürnstein

verk av barokkum kynstri, í hvørjum einkultluti. Á ferð okkara ganga vit gjøgnum »Kaisergang«, ein 196 m langur gangur, har milningar hanga av allari keisararoðini, frá tí fyrsta babenbergaranum, Leopold I, seinast í 900-ára talinum, og til seinasta habsburgarin, Karl, sum mátti siga trúnuna frá sær í 1918.

Vit koma so gjøgnum tey høli, sum útgjerd eru til at visa fram, og sum lýsa søgu og virki kleystursins. Sum so mangt annað kleystur og borg her í landinum, so hevur hetta kleystrið eisini síni »Kaiserzimmer«, har keisarin hevur búið, tá hann vitjaði. Og eitt »Napoleonzimmer« vantar heldur ikki. Sjálvt um Napoleon kom her til Eysturriki sum ein ránsmaður, so greiðir tann unga daman okkum frá, at hann er ein av teimum »prominentastu« persónum, sum hava vitjað kleystrið. Tann 10. nov. 1805 kom hann framvið her, vestanfrá, í vogni við 8 hestum spentum fyri. Abbatin tók ímóti honum á høvdustrappuni, í fullum ornati, og helt eina fagnaðarøðu fyri honum á latíni, og Napoleon búið nakrar dagar í kleystrinum.

Búskaparlaga grundarlag kleystursins byggir á 3 virkistættir: landbúnað, skógarraðstær og ferðamannavitjan. Til kleystrið hoyra 2800 ha av jørð, og benediktínarmunkarnir eru ófærir búnaðarmenn. Nógvir turistar vitja her, í 1984 var talið nakað yvir 300.000, og tey leggja væl av peningi eftir seg á staðnum. Kleystrið rekur eisini ein studentaskúla í hølum sínum, ný- og gamalmálslig linja, við 500 næmingum. Harav verða so nakrir tiknir burturav og sendir til ávisar lærdar háskúlar, til akademiska útbúgving, við einum framtíðar virki innan benediktínarordanin fyri eyga.

Vit koma út á ein veldugan svala, siggja haðani beint niður í Donau, og

fara so inn á bókasavnið. Benediktínarordanin hevur gjørt nógv vart við seg á tí bókmentliga økinum. Í kleysturum teirra eru savnað úrslit av visindarlíggum og serliga humanistiskum arbeiði gjøgnum öldirnar. Vit eru í einum stórum høli, bókeyggur við bókeygg allar veggirnar runt. Í hesum høli standa 16.000 bind, og tað eru 5 høli til av somu stødd, tí samlaða bókatal kleystursins er uppá umleið 100.000 bind. Harafturat eiga teir um 2000 handrit frá 9. til 15. öld og 850 bind frá teirri tíðini, prentkynstrið var funnið upp, og tað var um ár 1500. Hetta er millum tey størstu kleysturbókasøvn í Europ. Eg havi lisið onkustaðni, at teir eisini áttu eina Gutenberg-bíbil, og tær eru virðismiklar. Men aftaná seinna heimsbardaga, tá kleystrinum tórvæði nógvar ábøtur, var henda bíbil seld, fyri at fáa figgjað umvælingarnar.

Síðsta vitjan á rundferðini var í kirkjuni, sum er so ómetaliga vakurt og sterkt prýdd, við arkitektoniskum einkultlutum og veggja- og loftsmálningum, sum er so egið fyri barokkina. Myndin sigur betur enn orð frá, hvat vit sóu.

Hetta var ein uppliving, vit seint gleyma, og her kundi man gingið í dag, og hella tíðina funnið nakað nýtt.

Borgtoftir á hvørjum tindi

Økið Wachau, hetta um 30 km langa strekkið, har Donau fer ígjøgnum ein tronga, Donaudalin, kann av sonnum sigast at vera eitt kjarnuøki í europeiskari søgu. Henda veg fór øll ferðsla, bæði eftir landi og eftir ánni, millum Norðureuropa, Meðalhavið og Miðeystur. Ófriðarligt var, so at teir, sum høvdu lensharrarættindi her,

Mönigsee